

KVARTÆRGEOLOGISK LANDGENERALKART OVER ØSTERDALEN.

I serien av publikasjoner fra Norges geologiske undersøkelse er nettopp utkommet publikasjon nr. 209: «Østerdalen. Beskrivelse til kvartærgeologisk landgeneralkart». Siden arbeidet med kvartærgeologisk kartlegging ble påbegynt i 1936 er resultatene av undersøkelsene hittil utsendt i 6 publikasjoner under tittel: Beskrivelse til kvartærgeologisk landgeneralkart over:

1. Oslo (N. G. U. nr. 176, Oslo 1951).
2. Oppland (N. G. U. nr. 187, Oslo 1954).
3. Hallingdal (N. G. U. nr. 190, Oslo 1955).
4. Røros (N. G. U. nr. 198, Oslo 1956).
5. Ljørdalen (N. G. U. nr. 206, Oslo 1958).
6. Østerdalen (N. G. U. nr. 209, Oslo 1960).

Arbeidet med den kvartærgeologiske jordbunnskartleggingen har hele tiden vært ledet av statsgeolog dr. Gunnar Holmsen som også er forfatter av alle de trykte publikasjonene.

I innledningen i den første publikasjonen i serien gir forfatteren en oversikt over formålet med de kvartærgeologiske undersøkelser og retningslinjene for arbeidet (kfr. A s u l v L ø d d e s ø l: «Kvartærgeologisk landgeneralkart over Oslo-området». Medd. fra D. N. M., nr. 1, 1952).

Som kartgrunnlag for markarbeidet nyttes karter i målestokk 1 : 100 000, men de ferdige utarbeidede karter sendes ut i målestokk 1 : 250 000. På kartene er de forskjellige jordartene utskilt med farger, tegn og skraveringer. Andre observasjoner av interesse, f. eks. skuringsstriper, bre-elvløp m. v. er tegnet inn med piler og tegn. Ved skraveringen og fargeleggingen er det skilt mellom områder med tynt eller spredt dekke av løse jordarter, og mellom områder med avleiringer av større mektighet.

Det stadig stigende krav til detaljer på geologiske karter har gjort at det vanskelig lar seg gjøre å utarbeide karter som gir tilstrekkelig opplysninger om både berggrunnen og de løse avleiringer på ett og samme kartblad. Det er derfor planen at de geologiske karter heretter skal utgis i 2 eksemplarer, nemlig et berggrunnskart og et kart over de løse jordlag.

Angående bruken av de kvartærgeologiske karter sier dr. Holmsen i innledningen bl. a.:

«Et kart som det foreliggende skal foruten det vitenskapelige formål også tjene visse praktiske. En må imidlertid ha for øye at det er et oversiktskart, og altså ikke gir plass for ellers ønskelige detaljer.

Det tilstreber i første rekke å gi bidrag til forståelsen av grunnens egenskaper som underlag for den plantevekst den bærer. Det

en da kan spørre om er hvordan grunnen forholder seg med hensyn til vanninnhold, hvordan markens eksposisjon er, hvilken høyderegion stedet tilhører, og hvordan det stiller seg med grunnens næringsinnhold.»

Med andre ord gir de kvartærgeologiske kartter med beskrivelser en god oversikt over det naturlige grunnlag for jordbruksdrift og skogproduksjon i de distrikter som er undersøkt.

Einar Wold.

MYRENE I NÆRØY HERRED, NORD-TRØNDELAG FYLKE.

Av sekretær Einar Wold.

Nærøy herred ligger på nordsiden av Folda-fjorden i Nord-Trøndelag. Herredet består av den ytre del av en halvøy som avgrenses av Folda-fjorden i sør og Sørsalten i nord og dessuten av øyene Nærøy og Marøy og en del av øya Kvingla. For øvrig omfatter herredet en rekke større og mindre øyer.

I nord-øst og øst grenser herredet mot Kolvereid, i sør mot Otterøy, grensen går her midt i Folda-fjorden, og i vest og nord mot Vikna etter skips-leia i Nærøy-sundet. Geografisk sett ligger Nærøy herred mellom parallellene 64° 43' og 64° 55' nordlig bredde og mellom meridianene 0° 23' og 0° 46' østlig lengde, regnet fra Oslo meridian.

Herredets totalareal er 134,61 km² og landarealet 131,89 km². Ifølge jordbrukstillingen 1949 hadde Nærøy et jordbruksareal på 13,47 km² og et produktivt skogareal på i alt 9,52 km². Etter folketellingen 1950 var den hjemmehørende folkemengde 2348 personer, dvs. en befolknings-tetthet på 17,8 innbyggere pr. km² landareal. Ca. 42 % av befolkningen er knyttet til jordbruk og skogbruk, ca. 10 % til fiske og fangst, og ca. 22 % til industriell virksomhet, mens resten fordeler seg på andre næringer. Jordbrukstillingen viser at 12.506 dekar er dyrka jord, som er fordelt på i alt 385 bruk. Gjennomsnittstørrelsen av brukene er med andre ord ca. 32 dekar dyrka mark. Det er høyavl og husdyrproduksjon som har størst betydning her, men også kornproduksjonen spiller en ikke ubetydelig rolle i Nærøy.

Av industribedrifter innen herredet kan nevnes en hermetikfabrikk på Abelvær, og et båtbyggeri ved ferjestedet Ottersøy.

Fjellgrunnen består av granitt og gneis, sannsynligvis av kaledonisk opprinnelse. Granitten, overveiende gneisgranitt, finnes først og fremst på Kvingla, for øvrig er biotittgneis og hornblendebiotittgneis mest utbredt.

De løse jordlag som er dannet etter siste istid, består av steddannet forvitringjord, av myrdannelser, av morener og enkelte